

Selvpresentasjon for kandidater til ny biskop i Hamar bispedømme

1. Gi en kort beskrivelse av deg selv.

Jeg er åpen, livsglad, og forankret i en oppvekst preget av kultur, kreativitet og folkekirkelig kristendom. De fleste feriene ble tilbrakt i Gudbrandsdalen. Det ga meg en kjærlighet til denne dalen som har fulgt meg siden, og som også førte meg dit som prest. Søndagsskolen og barne- og ungdomsarbeid i regi av Laget og KFUK/M og lokalmenigheten ga meg viktig næring til å utvikle min kristne tro. Jeg er glad i natur og kultur, danser gjerne og er aktiv som sanger i ulike sammenhenger. Jeg er glad i folk og søker gjerne nye innsikter og kunnskap. Jeg liker å være på jakt etter nye muligheter og å utvikle dem til konkrete og oppnåelige resultater. Prestetjenesten og egne erfaringer av sårbarhet har gjort meg lyttende og tilstedeværende hos enkeltmennesker. Jeg er heldig som har stor arbeidskapasitet og arbeidsglede, og jeg er glad i å formidle gjennom både ord og toner.

2. Hva er viktig og kjennetegner deg som teolog?

Jeg er først og fremst en praktisk teolog, som utforsker og bruker teologien som redskap til å utvikle kirkens liv i verden. Omdreiningspunktet er gudstjenesten og de kirkelige handlingene. Her finner jeg nøklene til hvorfor og hvordan være kirke, og grunnlaget for min trosformidling: I gudstjenesten vever Gud mennesker og skaperverk sammen, og sammen med seg. Der forankres det kirken *er* og *gjør* gjennom diakoni, misjon, undervisning, barne- og ungdomsarbeid, samfunnsengasjement eller kunst og kultur. I gudstjenestene og de kirkelige handlingene får mennesker mulighet til å erfare Guds nærvær. Der får vi rom til å finne vår plass i livet med våre livserfaringer og talenter. Teologien må stadig arbeide med hva det betyr når Jesus sier «Guds rike er midt i blant dere», godt formulert i Den norske kirkes visjon «Mer himmel på jord».

Arbeid med maktkritisk teologi som frigjøringsteologi og feministisk teologi har vært og er viktig for min teologiske dannelse og utvikling. Her føyer også dialogarbeid seg til. Det har vist meg hvordan teologi både kan brukes til å begrunne ødeleggende strukturer og mønstre i kirke og samfunn, eller til å åpne opp kirken for alle mennesker og hele skaperverket. Målet for teologien må være at Den treenige Guds skapende og frigjørende krefter kan erfares for menneskene og i fellesskapet.

3. Hvilken ledererfaring har du og hvordan vil du karakterisere deg selv som leder?

I ungdomstiden og som student fikk jeg lederutfordringene i ulike sammenhenger, enten det var ungdomsklubben, studentrådsarbeid eller Kvinnegruppa på MF. Jeg oppdaget at jeg ganske raskt får oversikt over et saksfelt eller et ønsket resultat, som kan brukes til å lage involverende prosesser mot et felles mål.

Som kapellan, sokneprest og prost har jeg aktivt brukt den aktuelle presterollen til å utvikle og lede ulike grupper og prosesser. Jeg tar gjerne utfordringer som kan gjøres om til handling. Grunnleggende trekk ved min ledelse er strategisk entreprenørskap, og det å gi flest mulig myndighet til å delta og bidra. Det gjør det mulig for meg å bruke min entusiasme, samtidig som jeg er tydelig, utforskende, lyttende og åpen for innspill. Jeg er opptatt av å sette klare og oppnåelige mål, og finne balansen mellom framdrift og tålmodig prosessarbeid.

En viktig ledererfaring i forhold til bispetjeneste er årene som prost i Borg. Vi arbeidet med prostens lederrolle som åndelig-, faglig-, strategisk- og personalleder, og fikk stort handlingsrom og mandat til å forstå oss selv som regionale kirkeledere overfor prosti, kommuner og lokalmiljø. En viktig arena var å være medlem av Fellestrådene og samhandle med kirkevergene. Denne ledererfaringen viste meg at jeg er i stand til å ta beslutninger, for eksempel i vanskelige personalsaker. Jeg ledet dem jeg hadde arbeidsgiverfunksjoner for, men ivaretok også en lederrolle for andre ansatte og frivillige gjennom dialog, inspirasjon, strategisk samhandling og fagsamlinger.

Jeg har råds- og styreledererfaring fra både kirke og lokalsamfunn. Som leder av Nemnd for gudstjenesteliv og i andre sammenhenger har jeg ledet fagpersoner med spisskompetanse på sine felt, eller som er ledere. Jeg har lært hvor viktig det er å være grundig, lyttende og effektiv som møteleder, med evne til å sammenfatte saker og konkludere.

Som medlem av redaksjonen i Luthersk kirketidende setter jeg saker i Den norske kirke på dagsordenen i temaavgaver, ved å skrive ledere og ved å løfte fram stemmer fra hele kirkelandskapet. Jeg har hatt temanummere om sentrale og aktuelle saker som barn og unge, diakoni, trosopplæring, misjon, kirkemusikk, frivillighet, digital kommunikasjon, trosopplæring, barn og unge, med mer. Slik bidrar jeg til den faglige samtalen i og utviklingen av kirken. Jeg er glad i å jobbe faglig reflekterende og lyttende med utgangspunkt i hva vi trenger å utvikle i praksis.

4. Hvordan kan du i lederrollen som biskop være med å realisere Den norske kirkes visjon?

«Mer himmel på jord» handler om å vise vei til Jesus, som kalte seg selv for veien, sannheten og livet. Biskopen må bidra innad til at kirken er på den veien. Utad må biskopen være med på å gjøre kirken tydelig som tegn på Guds nærvær i verden, slik at både de som er aktive i kirken, og de som mer sjelden bruker den kan oppleve og erfare dette nærværet. Jeg vil bruke biskopens synlighet til å se og samle alle gode krefter som kan bidra til mer himmel på jord, og til å peke på Jesus. Det innebærer for meg å kunne være en åndelig leder som skaper begeistring og glede over kirkens oppdrag på de arenaer som bispetjenesten byr på, og legge til rette for en åpen kirke for mennesker i møte med alle livets sider.

Jeg vil motivere til kirkens bidrag til romslige og inkluderende lokalmiljø, løfte fram den lokale kulturen, og bidra til samhandling og samskaping nasjonalt, regionalt og lokalt, med alle krefter og aktører som skaper håp og fred. Dette kan være organisasjoner, institusjoner, offentlige aktører eller enkeltmennesker.

5. Hva ser du som hovedutfordringer og muligheter i Den norske kirken i tiden fremover?

Synkende dåpstall blant medlemmer som ikke døver sine barn er vår største utfordring. Medlemstallene er foreløpig forbausende stabile, men når medlemmer ikke døver sine barn blir det fort en brattere nedadgående kurve. Vi må kommunisere sant og vakkert om dåpen, og gjøre dåp enkelt tilgjengelig og lett å gjennomføre for mennesker i alle aldre. Barnedåpen må følges opp med gode og fleksible tilbud som trosopplæring, barne- og ungdomsarbeid, kor og andre kirkelige tiltak, samtidig som mennesker i alle aldre tilbys tilhørighet, medarbeiderskap, og arenaer for å utvikle tro og tjeneste.

Rekruttering til kirkelige stillinger og et aktivt barne- og ungdomsarbeid henger sammen: mangel på rekruttering er allerede en krise som er i ferd med å true vår evne til å være en landsdekkende folkekirke. Derfor må alle steiner snus for å dekke det akutte bemanningsbehovet. Samtidig må unge personlig utfordres til utdanning og tjeneste. Kirken må være tilstede i barn og unges liv, og vi må være attraktive og profesjonelle slik at unge kan se på kirken som et arbeidssted for dem.

Hvis Den norske kirke ikke er en aktiv aktør i samfunnet trues folkekirken. Kirken må ha et tydelig budskap og våge å ta plass i den offentlige samtalen. Vi må samarbeide med ulike aktører for å utnytte ressursene våre og gi medeierskap til tiltak til beste for samfunnet. Et eksempel på det er kommunal finansiering av diakonstillinger. I en tid som er stadig mer sekulær og multikulturell er dialog viktigere enn noen gang, og her har jeg erfaring for at Den norske kirke kan bidra aktivt både lokalt og nasjonalt.

Klimakrisen gjør at unge mister håp. Voksne lurer på om vi har en verden å gi videre til våre barn. Mye kan gjøres, men vi har ikke så mye tid. Kirken må passe på at vår egen virksomhet bidrar til klimarettferdighet, og samtidig jobbe sammen med andre aktører for globale endringer.

Energilekkasje på grunn av organiseringen: Grøftene mellom ulike standpunkter er dype. Dersom vi som kirke skal klare å få kraft og energi til å utvikle lokalkirken framover, må vi våge å konkludere i en sak som det har vært jobbet med svært lenge. Sammen kan vi arbeide for at dette blir best mulig for flest mulig.

6. Hva vil du særlig legge vekt på i tjenesten som biskop og hva er kjernen i din forkynnelse?

Jeg vil særlig legge vekt på å være synlig, tydelig, tilgjengelig, engasjert og skape begeistring for kirken både for ansatte og i samfunnet ved å:

- løfte fram og synliggjøre alle gode ting som kirken er og gjør og kan gjøre
- bidra til å knytte bånd mellom kirke og lokalsamfunn/storsamfunn/verden
- peke på muligheter for å utnytte kompetanse og ressurser som hele medlemsmassen besitter
- bidra til å bygge en kirke som kan kommunisere felles mål
- arbeide for en ikke-ekskluderende kirke, som holder fram menneskeverdet og vern om skaperverket
- arbeide økumenisk og med dialogarbeid

Kjernen i min forkynnelse kan forankres i Apg. 17, 28: «For det er i ham vi lever, beveger oss og er til.» Ut fra det arbeider jeg for å ha en himmelvendt forkynnelse med god jording ved å kommunisere:

- Kirken som Kristi kropp i verden, forankret i sakramentene, erfart i tilstedeværelse og handling
- Evangeliet om Jesus Kristus som den frigjørende kraften i tilværelsen
- Tro som tillit og tilhørighet til Gud, hverandre og verden
- Kjærligheten vi opplever fra hverandre og gjennom skaperverket som glimt av Guds himmel på jord, den himmelen som venter oss fullt og helt

7. Hva tenker du kan bli spesielt utfordrende for deg i rollen som biskop?

Det er utfordrende å bli satt i bås andre definerer. Det vil si å bli tillagt meninger, oppfatninger eller drivere jeg ikke kjenner meg igjen i. Jeg vet at min vilje til å lede ved å være synlig, tilstede og i utvikling vil bety at mange mener noe om meg og mine posisjoner som noen ganger ikke er samstemt med mine. Dette gjelder også den delen av bispetjenesten som innebærer å være del av bispekollegiet og kirkens nasjonale ledelse. Jeg er forberedt på, kjent med og har håndtert dette i ulike lederroller. Likevel vil det være utfordrende for meg.

8. Hva kan du med din kompetanse tilføre Hamar bispedømme og bispekollegiet?

«Barn av folkekirken»: Jeg vokste opp i en arbeiderklassefamilie, som respekterte kirken og følte en tilhørighet til de kirkelige handlingene, men som ikke deltok aktivt i menighetens gudstjenester eller aktiviteter. Det har gjort at jeg forstår at tro og tilhørighet til kirken kan være til stede hos mange på ulikt vis – også blant dem som ikke er blant de mest aktive.

Kirke og kultur: Som prest har jeg bygget kompetanse i å knytte forbindelser mellom den kirken og den lokale kulturen. Jeg har fått se hvordan det å sette kirke og kultur i samspill bidrar til en positiv utvikling og tettere kontakt mellom folk og kirke.

Presteerfaringen: Jeg har erfaring fra alle nivåer i prestatjenesten i Den norske kirke. Jeg har jobbet i kombinasjonen praksis, fag og utvikling hele tiden, i møte med utfordringer og muligheter i ulike lokalmiljø og menigheter, prostier og bispedømmer.

Trosopplærings erfaring: Som sokneprest i Hamar bispedømme på midten av 2000-tallet ledet jeg søknadsprosess og utforming av lokalt trosopplæringsprosjekt. Som prost i Søndre Follo ledet jeg styringsgruppe for trosopplæring i prostiet samt trosopplæringsforum i oppstartsfasen. Jeg kjenner inngående til trosopplæringsreformens bakgrunn, oppstart, forskning og evaluering underveis, samt erfaringer med reformens muligheter og begrensinger.

Gudstjenesteliv: Jeg har ledet Kirkerådets Nemnd for gudstjenesteliv og har i de siste drøye ti årene vært «på innsiden» av den liturgiske utviklingen i Den norske kirke. Denne kompetansen har jeg brukt til lokal gudstjenesteutvikling tilpasset ressurser og muligheter. I dette er særlig de gode erfaringene fra Skjåk og Nord-Gudbrandsdal prosti viktige.

Strategisk kompetanse og samhandlingskompetanse: I mine lederroller har jeg utviklet betydelig kompetanse som strategisk leder og innovatør. Gjennom mange år i mange roller har jeg et bredt kirkefaglig nettverk som jeg samhandler med.

9. Hvordan vil du være samlende og ivareta mangfoldet i bispedømmet?

Først og fremst motiverer og inspirer mangfoldet i Hamar bispedømme meg til tjenesten som biskop. Mangfold er en bibelsk verdi, og det er i mangfoldet kirkens enhet må utfolde seg. Jeg vil bidra til å skape arenaer og prosesser der personlige og faglige egenskaper, kompetanse og ressurser i hele det mangfoldige kirkelandskapet blir sett og kan settes i utviklende samspill innad og utad. Dette vil være ansatte og frivillige medarbeidere, kirkelige organisasjoner, lag, foreninger og samarbeidsaktører av ulikt slag.

10. Hva motiverer deg til å gå inn i tjenesten som biskop?

Min motivasjon er særlig knyttet til å bli biskop nettopp i Hamar bispedømme. Hamar er et bispedømme som er forankret i tradisjonene og helt front i nytenkning og innovasjon. Denne særegne kombinasjonen treffer meg og gir gjenklang og gjenkjennelse. Den gir meg nøkler til å gjenkjenne menneskers lengsler og behov, og ta dem på alvor som kirke. Det store mangfoldet og rausheten er motiverende. Jeg ønsker å ta del i dette som biskop, sammen med bispedømmerådet og kirken i hele bispedømmet – og bringe det videre. Jeg har en dyp kjærlighet til naturen og kulturen i hele bispedømmet, og relasjoner til steder og folk i kirke, kommuner, kulturliv og næringsliv som jeg gjerne videreutvikler som biskop.

Jeg ønsker også å bringe impulser fra Hamar bispedømme inn i bispemøtet og den nasjonale kirkeledelsen. Tradisjonsbevissthet og -stolthet kombinert med nytenkning er impulser som er viktige i utformingen av kirkens rolle i tiden som kommer. Jeg er motivert til å ta del i den nasjonale kirkeledelsen, som jeg fra ulike roller har fulgt gjennom flere år. Det er på mange vis en avgjørende tid for kirken, og jeg er imponert over hvordan sentrale kirkelige organer går inn i og tar tak i utfordringer og problemstillinger i så mange saker som er viktige for mennesker og miljø. Jeg vil gjerne bidra til at kirken tar sin rolle i vår tid. Med erfaring, kompetanse, og evne til å skape lagånd og begeistring håper jeg å kunne bidra i tjenesten som biskop.

11. Hamar bispedømme er kjent som et typisk folkekirkebispedømme, med visjonen «Hellige rom for alminnelige liv». Hvilke tanker gjør du deg om visjonen og folkekirkebegrepet?

Hellige rom for alminnelige liv forstår jeg som å ha fysiske rom, kirker, som rommer det alminnelige. Det betyr at mennesker må få oppleve at de kan komme inn i kirken med hele seg og livet sitt - enten det er til det som foregår i rommet, eller til et åpent kirkerom. Kirken må også *skape* rom for det alminnelige livet, der en ikke må forstille seg eller late som om livet er annerledes enn det er for å kunne ta plass, eller finne sin plass. Å skape hellige rom for alminnelige liv er å vise mennesker himmelen over livet, og håpet og kjærligheten som er tilstede i hverdagen i verden og i våre liv.

En folkekirke forstår jeg som en kirke som består *av* folk, *med* folk, og *for* folk og som er en del av nasjonens forankring og identitet. Det er en folkelig kirke, som er åpen for, gjør bruk av, inkluderer og preger lokal kultur og de store kulturelle strømningene. Det være seg klassisk kultur, «folkelig» kultur eller moderne kunst- og kulturuttrykk.

En folkekirke er en kirke som tar sitt samfunnsoppdrag for alle folk på alvor, lokalt, nasjonalt og internasjonalt, og bidrar til å fortolke, svare på og agere i møte med hendelser, kriser, eller enkeltmenneskers eksistensielle utfordringer.

En folkekirke tar folks behov og ressurser på alvor. Den bidrar til å forløse kreativitet slik at mennesker har myndighet over sine liv og opplever verdighet og mestring uavhengig av funksjonsnivå, legning eller andre forhold som kan bidra til å plassere folk utenfor eller avskrive dem som menings- eller bidragsberettigede.

Jeg ønsker å være en folkekirkelig biskop.

27.06.2022 Hege Elisabeth Fagermoen

